

Стратегія сталого розвитку

Лекція №1

Концептуальні засади сталого розвитку

Викладач: к.т.н., доцент кафедри екології
Корбут Марія Броніславівна

UNITED NATIONS
UKRAINE

Що таке сталий розвиток?

Виходячи з матеріалів Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (1992 р.),

Сталий розвиток – це такий розвиток суспільства, який задовольняє потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність наступних поколінь задовольняти свої власні потреби.

Словосполучення “сталий розвиток” є перекладом з англійської мови: ***sustainable development*** означає дослівно “розвиток, що підтримується” (sustain – опора, підтримувати, витримувати).

Складові сталого розвитку

Ключові етапи розвитку концепції сталого розвитку:

1. Конференція ООН з оточуючого людину середовища (Стокгольм, 1972 р.)

Саме на цій конференції було вперше внесено до міжнародного порядку денного питання про взаємозв'язок між економічним розвитком і погіршенням стану довкілля. За підсумками конференції було прийнято **Декларацію Конференції ООН з проблем довкілля**, яка містила **26 принципів і план дій із 109 пунктів**. У грудні 1972 р. була створена Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП, англ. – **United Nations Environmental Program, UNEP**), яка залишається й сьогодні провідною установою у світі з проблем довкілля.

У 1983 р. Генеральна Асамблея ООН створила Міжнародну комісію з довкілля та розвитку (World Commission on Environment and Development, WCED). Головою Комісії стала прем'єр-міністр Норвегії Гру Харлем Брундтланд. До завдань Комісії входило розроблення основних принципів, показників сталого розвитку, а також глобальної еколого-економічної програми дій.

2. Звіт Міжнародної комісії з довкілля та розвитку «Наше спільне майбутнє» (1987 р.).

У 1987 р. за результатами роботи Комісії Г. Х. Брундтланд була опублікована доповідь «Наше спільне майбутнє» («Our common future»), в якій і була представлена нова концепція сталого розвитку, як альтернатива розвитку, що базується на необмеженому економічному зростанні.

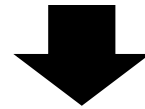

У доповіді «Наше спільне майбутнє» було вперше точно визначено поняття сталого розвитку, що трактується як розвиток, за якого нинішні покоління задовольняють свої потреби, при цьому не ставлячи під загрозу можливість задовольняти потреби майбутніх поколінь

3. Конференція ООН з довкілля і розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.)

Концепція сталого розвитку набула провідного статусу після Конференції ООН з довкілля та розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.), яку ще називають Самітом Землі. У роботі конференції взяли участь представники 172 країн, у тому числі 108 глав держав і урядів, а також 2,4 тис. представників громадських організацій (загалом паралельний форум громадських організацій відвідали 17 тис. осіб). Така безпрецедентна за масштабами та змістом подія стала можливою завдяки підвищенню уваги до стрімкого погіршення глобальної екологічної ситуації.

На конференції прийнято п'ять підсумкових документів:

1. Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку.
2. Порядок денний на XXI століття.
3. Рамкова конвенція ООН щодо змін клімату.
4. Конвенція щодо збереження біологічного різноманіття.
5. Декларація щодо напряму розвитку, охорони та використання лісів.

Декларація Ріо містить 27 принципів сталого розвитку,

які спрямовані на визначення нового,
справедливого,
глобального партнерства
завдяки створенню інших рівнів співробітництва між державами,
ключовими секторами суспільства та громадянами.

В документі «Порядок денний на XXI століття» (Agenda 21)

кожній країні було рекомендовано
розробити національну стратегію сталого розвитку з урахуванням необхідних природоохоронних заходів. Учасники Конференції закликали проявити політичну волю та вжити термінових заходів зі створення у кожній країні світу такого середовища, яке сприяло б активній участі всіх заінтересованих сторін в обговоренні та втіленні національних стратегій розвитку, зміцненню партнерських стосунків між урядовими структурами, приватним сектором і громадянським суспільством, узгодженню ролі та відповідальності заінтересованих сторін у забезпеченні сталого розвитку, запровадженню ефективних механізмів координації та співпраці для досягнення спільних пріоритетів.

***Учасники конференції визнали,
що сталий розвиток має стати пріоритетним питанням
порядку денного міжнародного співробітництва.***

***Було започатковано глобальне партнерство країн світу для досягнення сталого
розвитку на основі комплексного підходу до проблем довкілля та розвитку.***

4. Саміт тисячоліття ООН (Нью-Йорк, 2000 р.);

За результатами саміту було *схвалено Декларацію тисячоліття, на основі якої було сформульовано 8 глобальних цілей суспільного розвитку*, які отримали назву **Цілі розвитку тисячоліття (ЦРТ)**.

Ці цілі є переважно соціальними, але одна з них спрямована на досягнення екологічної збалансованості.

ЦРТ стали найбільшою обіцянкою в світі – глобальною угодою зі скорочення масштабів бідності безпрецедентними темпами за рахунок спільних дій.

Декларація тисячоліття ООН, яку прийняли 189 країн, через прийняття ЦРТ, визначила рамки цінностей, принципів і ключових чинників розвитку до 2015 р.

Після розроблення універсальних рамок ЦРТ у багатьох країнах світу було здійснено адаптацію ЦРТ та встановлено цільові показники розвитку з урахуванням специфіки національної ситуації.

Україна приєдналася до Декларації тисячоліття ООН і взяла на себе зобов'язання досягти ЦРТ до 2015 р.

Цілі тисячоліття до 2015

5. Всесвітній саміт зі сталого розвитку (Йоганнесбург, 2002 р.);

Наступним етапом стала зустріч керівників країн і урядів у 2002 р. на **Всесвітній конференції ООН зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі («Ріо+10»)**.

В ній взяли участь понад 22 тис. осіб, зокрема, 100 керівників держав, більше ніж 8 тис. представників недержавних організацій, бізнесових структур, 10 тис. делегатів і 4 тис. представників преси.

Метою саміту стала дискусія щодо стану та перспектив сталого розвитку в контексті аналізу глобальних змін, які відбулися протягом останніх 10 років, пошуків конкретних кроків, спрямованих на поліпшення умов життя людей та охорону природних ресурсів.

Зустріч в Йоганнесбурзі дала змогу закласти важливий фундамент – визначити цілі, часові рамки і зобов'язання з широкого спектру питань, які покликані змінити життя в усіх регіонах світу.

Важливим результатом зустрічі стало те, що узгоджені на міжнародному рівні зобов'язання були доповнені рядом добровільних партнерських ініціатив зі сталого розвитку.

На зустрічі було прийнято два основні документи:

- 1. Йоганнесбурзька декларація зі сталого розвитку.**
- 2. План виконання рішень з визначенням пріоритетів діяльності.**

6. Конференція ООН зі сталого розвитку Ріо+20 (Ріо-де-Жанейро, 2012 р.);

У 2012 р. у Ріо-де-Жанейро відбулася Конференція ООН зі сталого розвитку «Ріо+20». Двома провідними темами конференції були інституційні рамки сталого розвитку, зелена економіка в контексті сталого розвитку та подолання бідності.

На конференції було прийнято документ «Майбутнє, якого ми прагнемо».

RIO+20
United Nations Conference
on Sustainable Development

7. Саміт ООН зі сталого розвитку (Нью-Йорк, 2015 р.)

У вересні 2015 р. на Саміті ООН зі сталого розвитку у Нью-Йорку в рамках 70-ї ювілейної сесії Генеральної Асамблеї ООН глави держав і урядів погодили порядок денний світового розвитку на період після 2015 р. і визначили **17 глобальних цілей сталого розвитку, які охоплюють 169 завдань.**

Україна поступово приступає до своїх міжнародних зобов'язань, оскільки на Саміті ООН зі сталого розвитку Президент України зазначив, що «для досягнення цілей сталого розвитку на національному рівні, Україна здійснюватиме нові програми і проекти, які на практиці забезпечать макроекономічну стабільність, екологічний баланс та соціальну згуртованість».

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

17 ЦІЛЕЙ ДЛЯ ЗМІН У НАШОМУ СВІТІ

Цілі Сталого
Розвитку для всіх і
КОЖНОГО

2000 рік – 2015 роки: Цілі Розвитку Тисячоліття (ЦРТ)

У вересні 2000 року Декларацією Тисячоліття ООН було затверджено Цілі Розвитку Тисячоліття, які визначили напрями глобального розвитку до 2015 року

Сформована на глобальному рівні система ЦРТ містила 8 цілей, 21 завдання розвитку та 60 індикаторів для оцінки прогресу

ЦРТ слугували орієнтирами для встановлення цілей на національному рівні та моніторинговим інструментом для вимірювання суспільного прогресу 190 країн світу

2000

2015

2030

Гідність
Подолання бідності та нерівності

Люди
Здорове життя, знання,
рівні можливості

Планета
захист екосистем

Партнерство
Співпраця задля розвитку

Справедливість
Мирні суспільства, сильні інститути

Процвітання
Інклюзивне зростання

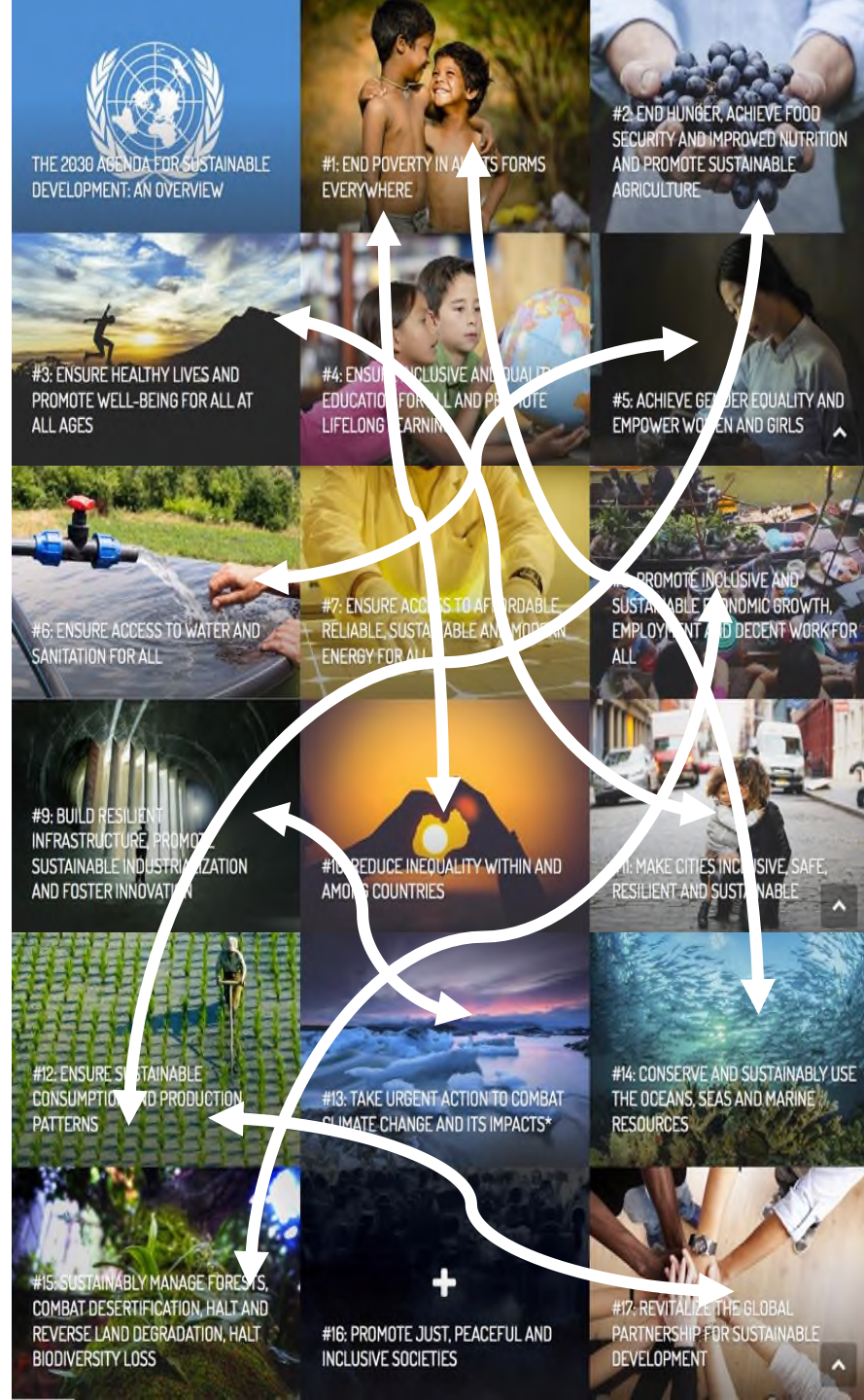
2015 -2030 роки: Цілі сталого розвитку (ЦСР)

Резолюція Генеральної асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний розвитку у галузі сталого розвитку на період до 2030 року», A/RES/70/1 від 25 вересня 2015 року

17 Цілей сталого розвитку та 169 завдань для 191 країни

**Кожна ціль є
важливою
сама по
собі...**

**...і всі вони
пов'язані
між собою**

Освіта для сталого розвитку

1

Навчання протягом усього життя

2

Інтерактивне, цілісне та трансформаційне навчання

3

Навчання, що формує відповідальне та стале суспільство

4

Забезпечує екологічну цілісність, економічну життєздатність та справедливе суспільство для нинішнього і майбутніх поколінь

5

Підтримує культурне різноманіття

6

Сприяє створенню більш справедливого, мирного, толерантного, всеохоплюючого, безпечного і сталого світу

Платформа «Освіта в інтересах сталого розвитку в Україні» <http://www.ecoosvita.org.ua>

The screenshot shows the website's header with the logo and title. Below the header is a navigation bar with links: 'Навчально-пізнавальні матеріали', 'ТОП-Темі', 'Нормативна База України', 'Міжнародні процеси', 'Фотогалерея', 'Корисні посилання', 'Новини', 'Про нас', 'Проєкт', 'Документи для Європи'. The main content area features a photo of a group of people in hard hats and safety vests, with the caption 'Наші здобутки / Our progress'. Below the photo is a tree diagram with labels: 'Громадянська відповідальність', 'Зелена освіта', 'Організаційна культура', 'Школи', 'Інші партнери', and 'Підприємства'. The text below the photo reads: 'Шановні друзі, Вітаємо всіх на сайті «Освіта в інтересах сталого розвитку в Україні». Наш сайт є першою ініціативою в Україні поєднати зусилля міжнародної спільноти, науковців, громадськості, бездержавних студентів, експертів, освітян та просто школярів і студентів для забезпечення розвитку системи екологічної освіти. Для збереження середовища своєї існування Людина має мати екологічну культуру та екологічну свідомість. А це, по суті, запорука існування та розвитку суспільства в цілому. Екологічна освіта зобов'язує людину знати про закони, принципи і правила безпечної співіснування з природним середовищем, збереження природних ресурсів та мальовничості наших ландшафтів, їх біобіодиверсності, підвищення якості повітря, води, ґрунту та ощадливе використання відеальних природних ресурсів. Ось чому Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України спільно з ініціативою «Освіта в інтересах сталого розвитку» в

- Навчально-пізнавальні матеріали
- Калькулятор екологічного сліду
- Корисні посилання
- Новини про заходи
- Нормативні документи

Екологічна гра
«Зелений менеджер»
Версія 2

Команди представляють уряди певних країн, намагаючись забезпечити добробут та процвітання країни, водночас знижуючи викиди CO₂

2
Ввести податок на викопні види палива

	+100
	0
	0
	0
	-10

5
Залучити інвестиції для запровадження енергоефективних заходів у громадських будівлях

	+200
	+200
	0
	0
	-20

21
Запровадити обов'язкове врахування критерію енергоефективності будівель при їх плануванні

	-50
	+100
	0
	0
	-10

Гра на тему екологічного стилю життя у місті

6 ЧИСТА ВОДА ТА НАЛЕЖНІ САНІТАРНІ УМОВИ

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

12 ВІДПОВІДАЛЬНЕ СПОЖИВАННЯ ТА ВИРОБНИЦТВО

13 ПОМ'ЯКШЕННЯ НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ

15 ЗАХИСТ ЕКОСИСТЕМ СУШІ

Гра «Мережа життя» - про важливість біорізноманіття та типових загроз для нього, Виграє той, хто розробить найскладнішу екосистему з найбільшою кількістю ланок

Створення об'єкту ПЗФ

Застосування: Може бути використана негайно після застосування опонентом картки «Подія» з негативним впливом для цілої екосистеми. Захищає всю екосистему від специфічного негативного впливу.

Дуб звичайний *Quercus robur*

Найпоширеніша деревна порода помірної смуги Європи та найдовговічніший вид дерев в Україні.

Продуцент Сосново-дубові ліси
20-50 м
1 бал

Сосново-дубові ліси

Настільна рольова гра “Keep cool” (з англ. “Не гарячкуй!”) з міжнародних кліматичних переговорів, розробленої у Потсдамському інституті досліджень впливів клімату (Німеччина) у 2004 році

KEEP COOL

Gambling with the Climate
KLAUS EISENACK & GERHARD PETSCHEL-HELD

7 ДІСТУПНА ТА ЧИСТА ЕНЕРГІЯ

8 ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

9 ПРОМИСЛОВІСТЬ, ІННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

13 ПОМ'ЯКШЕННЯ НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ

17 ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ

ECOVISIO DBU Humboldt-Universität zu Berlin

Більше про гру можна дізнатись за посиланням (англійською, румунською та російською):
<http://www.ecovisio.org/ru/keep-cool>

Збірник ігор з теми зміни клімату «Граючи, змінимо СВІТ»

- Посібник у зрозумілій формі дає базові знання про зміну клімату та допомагає в ігровому форматі продемонструвати основні механізми дії кліматичних процесів, а також відчутти наслідки наших повсякденних рішень, що впливають на стан довкілля.

- Доступно на сайтах:

- <https://ecoclubua.com>

Вуглецевий слід – сукупність викидів усіх парникових газів, які утворились (прямо та опосередковано) внаслідок діяльності окремої людини, організації, міста, країни тощо

Екологічний слід – міра потреб людини в екосистемах планети

<http://www.ecoosvita.org.ua/calc>

Мультимедійний посібник «Крок за кроком»

<http://ukr.greensteps.rec.org/ua>

- Містить низку інтерактивних точок, за якими користувачі можуть отримати інформацію та ідеї про екологічну та сталу поведінку, що презентують через тексти, аудіо- та відеоматріали

Матеріали «Зеленого пакету»

<http://www.greenpack.in.ua/>

- Мета Зеленого пакету полягає у формуванні активного екоцентриського світогляду, усвідомленні того, що кожен з нас несе персональну відповідальність за збереження планети

